

I 2 W

1 6 0 5

✓ 00/19.

ms. Nr. 396.

Gesner, Jul. (Zug disputations)

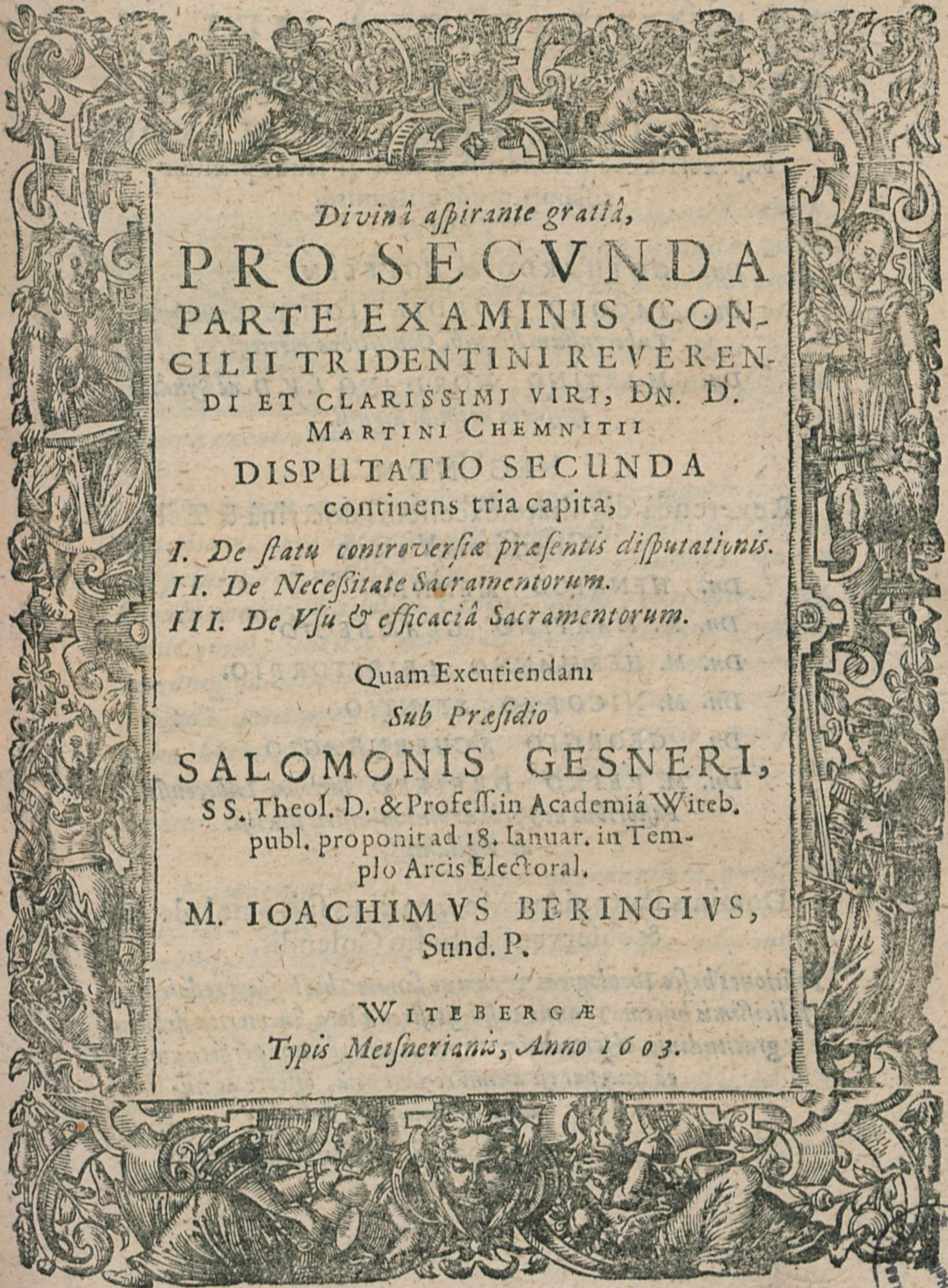
—(46) Hoe, M.

K. IV. 31.

Rupertus Niesing accepit
Jacobo Tappia.

comptur 1.13.7

Divinè aspirante gratiâ,
PRO SECUNDA
PARTE EXAMINIS CON-
CILII TRIDENTINI REVEREN-
DI ET CLARISSIMI VIRI, DN. D.
MARTINI CHEMNITII
DISPUTATIO SECUNDA
 continens tria capita;

- I. De statu controversiæ presentis disputationis.*
- II. De Necessitate Sacramentorum.*
- III. De Usu & efficaciâ Sacramentorum.*

Quam Excutiendam
 Sub Presidio

SALOMONIS GESNERI,
 SS. Theol. D. & Profess. in Academiâ Witeb.
 publ. proponit ad 18. Ianuar. in Tem-
 plo Arcis Electoral.

M. IOACHIMVS BERINGIVS,
 Sund. P.

W I T E B E R G Æ
 Typis Meisnerianis, Anno 1603.

MAGNIFICIS, AMPLIS-
SIMIS, CLARISSIMIS, EXL-
MIA PIETATE, GENERIS, SPLENDO-
re, præclarâ eruditione, integritatisq; laude præstan-
tissimis, prudentissimisq;
VIRIS,

Dn. GOTHARDO ab HOVELEN.

Dn. IACOBO BORDINGIO I. V. D. *Inclytæ
Lubecensium Reipub. Consulibus meritiss.*

Dn. MARTINO NORDANO I. V. D. *ac Syndico
ejusdem Reipub. digniss.*

NEC NON

Reverendâ dignitate, excellenti doctrinâ & Zelo
Clarissimis VIRIS

Dn. HENRICO MENNIO

Dn. M. MARTINO GLAMBECIO

Dn. M. HERMANNO LEIPSTORPIO.

Dn. M. NICOLAO STINTIO

Dn. GEORGIO SCHERNHAGIO

Dn. M. PETRO DREIERO. *Ecclesiæ Lubecensis
Pastoribus ac Verbi divini ministris fideliss.
ac vigilantiss.*

Domini Patronis ac Mecænatibus suis omni pietatis
& observantiæ studio Colendis,

*Positiones hæc Theologicas veram ac sanam Theologiam redolentes,
felicissimis hæc novi anni auspicijs, strenuè loco, in meritæ debitaq;
gratitudinis, observantiæ & amoris $\mu\upsilon\chi\alpha\lambda\acute{o}\sigma\tau\upsilon\upsilon\sigma\upsilon$ perpetuum,
eâ quæ par est animi reverentiâ, offerre ac nū-
merare voluit, ac debuit,*

M. Ioachimus Beringius S. P.

363.

CAPVT I.
DE STATV CONTRO-
versæ.

POSITIO I.

*U*n in præcedente Disputatione Examen-
trium Priorum huius secunda partis
Examini Concilij Tridentini decretorū,
sit institutum; ordinis ratio postulat, ut, se-
cuti vestigia R. & Clariss. Viri D. D.
Chemnicij, quartum decretum sessionis
septimæ excutiamus.

II.

*V*erum cum eius συζητήσεως, quæ in hoc quarto decreto
proponitur, vera enodatio, atq; enucleatio dari non possit,
nisi prius nos ex multiplicibus illis & varijs insidijs, quæ in
singulis penè verbis huius Canonis latent, extricemus atq;
evolvamus: Idcirco antequam metam certam figamus,
certumq; questionis statum, ad quem tela deinceps cuncta di-
rigenda, ponamus; operam dabimus, ut quò, in compositi-
one huius decreti patres Tridentini artificio, quò stra-
tagemate, quibus σοφισμασι & imposturis, usi sint, de-
tegatur.

III.

*P*rimò enim ὑπερβολῶν fovent ac quarunt in eo, quod, licet
indifferenter de omnibus suis Sacramentis pronuncient, esse
ea ad salutem necessaria: in fine tamen hanc adijciunt li-
mitationem, (licet omnia singulis necessaria non sint) quod
duntaxat de Sacramento ordinis & conjugij intellectum
volunt: Reliquos verò ritus, ut confirmationis, extre-
mæ unctionis &c. volunt esse Sacramenta omnibus ad salu-
tem necessaria.

A 2

Deinde

IV.

Deinde fucum vendunt simplicioribus quæque in eo, quod necessitatem Sacramentorum opponant Iustificationi per solam fidem, quæque ob hanc sententiam omnes doctrina Augustana Confessionis addictos, anathematis fulmine ferire non perhorrescant. Cum tamen nemo sanus Lutheranorum, Iustificationem per solam fidem ita unquam intellexerit, ut eam opposuerit, aut gratia Dei, aut merito Christi, aut ministerio verbi & Sacramentorum.

V.

Imò hæc est constans atque immota nostrarum Ecclesiarum Confessio, quod fides in Iustificatione, querat, apprehendat, & accipiat gratiam Dei, propter meritum Filii mediatoris, & quidem quod hanc querat & accipiat in ministerio Verbi & Sacramentorum. Non igitur à Iustificatione excluditur gratia Dei, non meritum Christi, non usus Sacramentorum.

VI.

Objicit autem Robertus Bellarminus lib. I. de Sacram. in gen. c. 22. fol. 125. sententias B. Lutheri, quibus evincere conatur, illum à salutis negotio Sacramenta exclusisse, atque ita fidem Iustificantem Sacramentis $\chi\omega\rho\iota\sigma\iota\kappa\omega\varsigma$ opposuisse, ut in lib. de capt. Babyl. c. de Baptismo, cum inquit: Baptismus neminem Iustificat, nec ulli prodest, sed fides in verbum promissionis &c. Et in assert. artic. Nos dicimus, inquit, nec Novi, nec Veteris Testamenti Sacramenta, sed solum fidem Iustificasse.

VII.

Sed expedita est responsio: Pugnat Lutherus locis indicatis, contra impium Scholasticorum dogma, qui opinabantur: Sacramenta Novæ legis (quo nomine Evangelium, Novumq; Testamentum intelligunt) conferre gratiam ex opere operato propter solam usurpationem, etiam sine bono motu utentis factam: dummodo obex non ponatur, hoc est, (ut ex tenebris illis nos aliquatenus extricemus) peccati mortalis propositum in animo non hæreat.

Hasce

VIII.

Hasce quisquilias expurgans Lutherus, constanter docuit: Sacramenta nequaquam modo illo pontificio iustificare, aut gratiam conferre, & sic consequenter, neque etiam Baptismum ob dignitatem operis quenquam iustum & saluum facere. Nam Baptismus nos servat, non quatenus est ablutio sordium Carnis, hoc est, opus, ut Papistæ loquuntur, operatum: Sed quatenus est stipulatio conscientia cum Deo, quæ fit per fidem in Christum, 1. Petr. 3. v. 21.

IX.

Et hanc quidem doctrinam D. Lutherus non è cisternis humanarum traditionum, sed ex fonte Israëlîs limpidissimo, Christi videlicet institutione hausit; Sic .n. in libro de Captivitate Babilonica scribit: primùm itaq. in Baptismo observanda est divina promissio, quæ dicit, Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit. Marc. 16. Quæ promissio præferenda est incomparabiliter universis pompis operum, votorum, religionum, & quicquid humanitus est introductum. Nam in hac pendet universa salus nostra, sic autem est observanda, ut fidem exerceamus in ea, prorsus nõ dubitantes, nos esse salvos, postquam sumus baptizati. Nam nisi hæc adsit, aut pareatur fides, nihil prodest Baptismus, imò obest, non solum tum cum suscipitur, sed toto post tempore vita. Incredulitas enim ejusmodi mendacem arguit promissionem divinam, quod est summum omnium peccatorum.

X.

Ac ut beati Lutheri mens rectius intelligatur, & fraus Iesuitica plenius deprehendatur, operæ precium est, nos ista quoque ejusdem ex eodem libro verba adscribere, è quibus Scholasticorum dogma, ejusdemq. refutatio plenissimè colligi potest. Sic enim Lutherus: Et hinc impulsæ sunt tantum tribuere Sacramentis novæ legis, ut prodesse ea statuerent, etiam ijs, qui in peccatis mortalibus sunt, nec requiri fidem aut gra-

A 3

tiam,

eiam, sed sufficere, non posuisse obicem, hoc est, actuale propo-
situm denuo peccandi &c. XI.

Et paulo post. Inde proverbium illud: Non Sacramen-
tum, sed fides Sacramenti iustificat. Sic circumcisio non iusti-
ficat Abraham & semen eius, & tamen Apostolus eam ap-
pellat signaculum iustitiae fidei. Quia fides in promissionem,
cui juncta fuit circumcisio, iustificabat & implebat id, quod
circumcisio significabat. Fides enim fuit circumcisio praeputij
cordis in spiritu, quam praefigurabat circumcisio carnis in li-
tera. Sic sacrificium Habel, plane non eum iustificabat, sed fi-
des, quae se Deo totum obtulit, quam sacrificium externum fi-
gurabat. Ita Baptismus neminem iustificat, nec ulli prodest,
sed fides in verbu[m] promissionis, cui additur Baptismus, haec e-
nim iustificat, & implet id, quod Baptismus significat. Fides e-
nim est submersio veteris hominis, & emersio novi hominis.
Quare fieri non potest, ut Sacramenta nova, differant ab anti-
quis sacramentis, habent enim aequae promissiones divinas, &
eundem spiritum fidei. XII.

Hec eo adducta sunt, ut pateat, nec Lutherum, nec quen-
quam orthodoxu[m], Sacramentis fidem ἐν ὄψει opposuisse, qua-
si sola fides ita nos iustificaret, ut ad iustitiam & salutem ac-
quirendam, Sacramentis quoque non sit opus. Hinc enim seque-
retur, pari ratione ipsum Dei Verbum ad salutem non esse
necessarium. Verum id sentit Lutherus, & quicumque eius ve-
stigij constantiter insistent: Solam fidem esse medium & orga-
non ex parte nostra immediate apprehendens gratiam Dei
& meritum Christi. Verbum autem & Sacramenta esse orga-
na & instrumenta, quae ex parte Dei, gratiam Dei, meri-
tumque Christi nobis exhibent, & applicant. Vnde patet: Fidem
non ἐν ὄψει Sacramentis opponi, sed ὑπὸ ἀλλήλων Sacramenta
& fidem ordinari, tanquam relata & sese mutuò intuentia me-
dia, duasque manus, quarum altera attingit comprehenditque
alteram. XIII.

Atque

Atq; hinc etiam rectè concludit Clemnicus, Architectos hujus quarti Canonis aliud spectasse hac antithesi; hoc nimirum, quod necessitatem Sacramentorum, non eò tantum referant, quod sint causse instrumentales, per quas nobis à Deo offeratur & exhibeatur gratia Iustificationis: Sed quod loquantur de adipiscenda, seu accipienda gratiâ Iustificationis: Et hoc nolint soli fidei tribui, sed dicunt adjungendam esse necessitatem Sacramentorum, & quidem ita, ut fides non sola, sed unâ cum dignitate, seu merito illius operis, quod in susceptione Sacramentorum facimus, accipiat gratiam justificationis.

XIV.

Hinc etiam ea Sacramenta Novæ legis appellitant, ut videlicet sit mutua relatio legis & nostrorum operum: hinc etiam votum vocitant, hoc est, pollicitationem certi operis ad accipiendam justificationis gratiam.

XV.

Et hoc quidem Patrum huius Conciliabuli fuisse intentum, tum ex Andræo, tum ex Bellarmino liquet. Bellarminus enim lib. 1. de Sacram. c. 22. p. 124. hoc modo illorum mentem pandit, inquit: Fides Catholica, non admittit, solâ fide apprehendi, & applicari hominibus gratiam justificationis, sed vult, ad id necessario requiri etiâ Sacramenta, adeo, ut si fides in aliquo existat, quamvis maxima, non tamen justificet, nisi adsit etiam Sacramentum, vel in re vel in voto.

XVI.

Quis igitur jam neget, meram esse Sophisticam, necessitatem Sacramentorum opponere justificationi per solam fidem? Quis jam neget, Patribus Tridentinis defuisse ingenium, cum in tam paucis verbis, tam multas, tam varias, tam intricatas occultare potuerint insidias? verum nos hisce Patrum τερατολογίαις valere jussis, ad investigationem status controversiæ propius accedemus

Quando

XVII.

Quando igitur de necessitate Sacramentorum ventilatio instituitur, non est questio de adulterinis illis & cōmentitijs Pontificiorum Sacramentis, quæ nullâ vel institutione, vel mandato, vel promissione divina gaudent, sed de iis, quæ verè ac propriè sunt Sacramenta: sc. de Baptismo & Cœna Domini.

XVIII.

Et quidem in illis non est questio de magica aliqua efficacia, absolutè seu essentialiter harente, in ipsis externis Elementis, veluti emplastrum in pixide $\Phi\omega\sigma\mu\lambda\omega\pi\delta\omega\alpha\mu\pi$ in sese continet sanandi vulnus: non de dignitate, non de merito nostri alicujus operis: Sed quod sint media seu organa, & quasi $\delta\chi\acute{\alpha}\mu\alpha\tau\alpha$ Spiritus S. per quæ Deus offert, fides verò accipit gratiam & salutem.

XIX.

Questione hoc modo formatâ enodatio & enucleatio hujus Canonis non erit difficilis: quæ multa utiliter monebit, & veram reverentiam erga Sacramenta in animis nostris excitabit.

CAPVT II.

DE NECESSITATE SACRAMENTORVM.

XX.

Etsi quidem sint non pauci homines, partim phanatici, partim profani, qui, & sentiunt, & clamitant, superfluum & non necessarium esse Sacramentorum usum; præsertim cum Deus per Verbum offerat atque exhibeat, fides etiam in verbo apprehendat & accipiat, non dimidiatum & insufficiens aliquid, sed gratiam, quæ ad salutem necessaria; nos tamen aliter ex Verbo Dei edocti, statuimus & asseveramus; Sacramenta, quæ Deus ipse instituit, ut essent salutis nostræ ad-
minicu-

369
minicula, nullo modo judicanda esse, vel inutilia, vel super-
vacanea, quae secure negligi aut contemni possint.

XXI.

Non minus enim verè quàm rectè Augustinus contra Fau-
stū lib. 19. cap. 11. inquit; Sacramentorum vis inenarrabiliter
valet plurimum: & ideo contempta sacrilegos facit. Impiè
quippe contemnitur, sine quo non potest perfici pietas.

XXII.

Quare caussa, quae benignissimum Patrem caelestem per-
movit, ut Sacramenta nobis daret, fuit, imbecillitatis nostrae
sanatio, fideiq; corroboratio. Nam Deum quod attinet, offert
quidem ille, & exhibet nobis in verbo promissionis suam
gratiam, quae ad salutem est necessaria. Et quidem (sicut
Chrysostomus inquit) Si Angeli essemus, nullo praeterea signo
nobis opus esset.

XXIII.

Verum cum carnalis nostra infirmitas, sapissimè fidem
impediat, turbet, distrahet, ac debilitet adeò, ut arduum
& admodum difficile sit, ijs, quae in verbo proponuntur, cum
non appareant, firmam animi persuasionem & ὀλιγοροσία inha-
rere. Hebr. 11. Imò contra spem in spem credere. Rom. 4.
atque sic fides nostra, multis adversitatum atque infirmita-
tum quassetur procellis, & privata atque ad individuum
personae pertinentis gratiae curam, non raro angatur: Idcirco
sensuum ad vinculis mens nostra in hac vita vehementer
indiget.

XXIV.

Deus igitur φιλόδωπος, qui dives est in misericordia,
ut divitias bonitatis suae, nobis ostenderet & commendaret,
verbo suo addidit Sacramenta, quibus συγκαταβαίνας &
ad infirmitatem nostram se demittere voluit.

XXV.

Hunc autem morem Deus inde usq; ab initio condidit

B

& re-

Et redempta Ecclesie servavit, ut verbo sua voce expresso
certa signa, & testimonia quasi sigilla quaedam adderet: Talia
in prima Ecclesia fuerunt sacrificia, quae flammam calidam de-
lapsam incendebantur, & typum passionis & mortis venturae
hostiae praese ferebant, testimoniumque erant reconciliationis
in illa hostia facta. In subsequente circumcisio & mactatio
agni paschalis accessit. His abolitis in N. T. Baptismus & Cae-
na Domini successit.

XXVI.

Instituit autem Deus haec Sacramenta, non eum in finem,
ut tantum humana essent spectacula, (ut Graecorum drama-
ta,) aut nuda Symbola, sed ut essent signa & testimonia di-
vine gratiae, & sigilla Iustitiae fidei: ut Apostolus ea Rom. 4.
v. 16. describit, quibus testificetur, quod promissio Evangelij
ad singulos illos pertineat; qui fide eam in usu Sacramento-
rum amplectuntur.

XXVII.

Est enim vox promissionis Evangelij generalis: fides ve-
ro & usus Sacramentorum, applicant eam ad singulos creden-
tes; ita ut quilibet ex credentibus eam, ut privatim ad se
etiam pertinentem, apprehendere & sibi applicare possit.

XXVIII.

Quare Sacramenta, quoad nos, signa sunt confirmantia
fidem erga promissionem Evangelij: quoad Deum, sunt orga-
na seu Instrumenta, per quae Deus in Verbo sua potentia &
operatione gratiam promissionis Evangelicae credentibus ex-
hibet, applicat, obsignat, confirmat, auget & conservat.

XXIX.

Ex hisce fundamentis jam certum, & luce meridianam
clarius est, necessaria esse Sacramenta; Cum ratione infir-
mitatis fidei nostrae, cui huiusmodi adminiculis opus est: tum
ratione institutionis divinae: Quae enim Deus hoc Consilio &
hunc in finem instituit, ut per ea credentibus exhibeat, appli-

ceto

cet, & obsignet beneficia Mediatoris ad salutē: ea certē nec inutilia, nec supervacanea, nec superflua, sed necessaria sunt.

XXX.

Et hoc sensu nos non inviti concedimus, sacramenta ad salutem esse necessaria, tanquam causam ὄργανον seu instrumentalem: sed tamen cum hac limitatione, quod nō tam precisa sit necessitas Sacramentorum ad salutem, sicut est fidei & Verbi. sine fide enim nemo potest salvari: & sine Verbo nulla potest esse vera fides Rom. 10. v. 17.

XXXI.

Verūm, si quis ex auditu Verbi habeat veram fidem in Christum, & non concedatur ipsi facultas, ut possit sacramentis juxta institutionem divinam uti: in tali certē casu non est statuenda precisa necessitas Sacramentorum ad salutem: ut propterea salus illis denegetur, quibus non datur facultas utendi sacramentis; quod exemplo Baptismi constat.

XXXII.

Baptismi enim usus, non in genere rerum per se indifferentium, sed absoluta esse necessitatis; tum ex gravissima illa Servatoris assertionē colligitur, ubi inquit: Amen, Amen dico vobis, nisi quis renatus fuerit ex *AQUA* & *SPIRITU*, fieri nequit, ut regnum cælorum ingrediatur. Joh. 5. v. 5: tum ex mandato ejusdem: Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit, Marc. 16. v. 6.

XXXIII.

Hec tamen necessitas non ita accipienda, quasi Christus salutem huic medio absolute alligatam velit, ita ut ἀπέσπευσεν & infinitā suā, nullisq; legibus astrictā gratiā, DEVS salvare aliquos citra Baptismum non possit: aut quasi Sacramenti huius privatio quemvis damnationi faciat obnoxium: sed quod contemni non debeat, nec omitti, ne, dum negligimus monstrata nobis ad salutem media, ipsorum quoq; beneficiorum Cælestium Contemptores merito habeamur.

B 2

Est

XXXIII.

Est ergo Casus Necessitatis semper hic excipiendus, quem huic ordinario regenerationis medio astrictum esse, misericordia Dei omnium hominum sitientis salutem, prohibet. Nam Deus ad media à se ordinata nos quidem astrinxit, ut nobis non liceat alijs medijs, aut mediolorum deos dōτω neglectu salutem querere: suam verò omnipotentiam, infinitamq̃ sapientiam & misericordiam nullis medijs devinxit, ut non possit citra illa gratiam conferre hominemq̃ salvare.

XXXV.

Quod primum exemplo Latronis patet Luc. 23, cui in cruce Christum in verbo promissionis verà fide apprehendenti, certò promittitur paradysus: licet non daretur ipsi facultas, ut possit Baptismum accipere.

XXXVI.

Deinde infantium Israëliticorum, qui licet totis quadraginta annis in deserto circumcisi non fuerint, hereditate tamen eterne beatitudinis non sunt orbati. Dominus enim quanto eos favore complecteretur, aperte significat Deut. 2.

XXXVII.

Denique Catechumenorum, qui nondum Baptizati rapiabantur ad supplicia, & martyres fiebant: aliorumq̃ de quibus scriptura asserit, eos verè credidisse, etiam priusquam baptizarentur, ut de Cornelio, Lydia, & alijs Act. 10. 16. & alibi legitur. Qui si per aliquem casum in eo fidei statu fuissent abrepti, antequam baptizari potuissent: dubium nullam est, quin aeternum fuissent salvati.

XXXVIII.

Hinc Augustinus lib. 4. in Contra Donatistas c. 23. scribit: Sicut in Latrone, quia per necessitatē Baptismus Corporaliter defuit, perfecta salus est; quia per pietatem spiritualiter adfuit. Sic etiam cum in Infantibus, vel non circumcisis, vel
non

non baptizatis fides ipsa præstò est, si per necessitatem de-
sit, quod Latroni defuit, perficitur salus.

XXXIX.

Hinc etiã pia antiquitas, in hoc articulo necessitatis,
cum credentes priusquam baptizari possent, vel ad marty-
rium raperentur, vel morte præoccuparentur, venustè di-
stinxit Baptismum fluminis, flaminis & sanguinis.

XL.

Baptismum autem fluminis verum Baptismi Sacramen-
tum appellitarunt. Flaminis, qui Apostolis in festo Pentecostes:
fidelibus aliis per impositionem manuum: Catechumenis
itè ante Baptismum acceptum in vivis esse desinentibus, ob-
tigerit. Sanguinis, quo veri Christi Confessores & Martyres
quique fuerint tincti.

XLI.

Etsi autem duabus hisce posterioribus Baptismi speciebus
sensu improprio, translatio & metaphorico appellationem
Baptismi à Veteribus tribui, manifestius sit, quàm ut operosa
probatione indigeat: Scholastici tamen Doctores hanc di-
stinctionem postea ita depravarunt, ut quasi dignitas o-
peris & meriti tanta sit, quæ virtuti sanguinis Christi in
Baptismo æquetur, & ejus vicem supplere possit.

XLII.

Item Baptismum Flaminis interpretati sunt, quod tan-
ta possit in aliquo contrito satisfactio, & caritas esse, ut di-
gnitas ejus, vicem virtutis Baptismi subeat & suppleat.

XLIII.

Hasce Scholasticorum rancidas & exoletas quisquilias,
collocutores Pontificii in Colloquio Ratisbonensi nuper habito,
postliminiò quasi in theatrum producere, & tanquam cram-
bem recoctam recoquere non sunt veriti: quando Latronem
crucifixum Martyrem appellarunt, sanguinis Baptismo ablu-
tum, qui durissimam patienter tolerando mortem, Chri-

stunq; amoris astu prosequendo, meritorium sibi crucis supplicium reddiderit.

XLIV.

Quo in paradoxo etiam cū Antesignano suo Bellarmino bellè consentiunt, qui licet (lib. 1. de purg. c. 12. fol. 205.) Latronem non appellitet martyrem, Veram tamen & perfectam conversionem convenire cum martyrio asserit: eam verò non Sanguinis, sed Flaminis Baptismum appellat, quo uno à collocutoribus dissentit, quorū tamen, ni fallor, mentem lingua in Baptismi exprimendo genere pravenit.

XLV.

Sed quid quaeso nobis, de novo hoc statuendum martyrio? Hoc si placet, quæ cruce, quæ rota jam non habebunt martyres? Si enim supplicium Latronis per ipsius conversionem abiit in martyrium, quidni omnes fures, omnes latrones, omnes malefici, qui ob scelera afficiuntur supplicio, si penitentiam agant, pari modo dicendi erunt martyres?

XLVI.

Ast barda isthæc esse, & stolidæ, & ἀσύνετα, vix puer est, vel certè in Theologîâ nostrâ vix ita quisquam rudis, quin intelligat.

XLVII.

Illos enim propriè martyres dici constat, quos non supplicium, sed causa facit martyres; juxta Catholicum illud pronunciatum, quod planè apud Iesuitas exolevit.

XLVIII.

Præterea si sceleratissimus quisque (quemadmodū plenis faucibus Iesuitæ eructare non perhorrescunt) qui nihil sibi unquam nec facere, nec pati turpe duxit, scelus quodcunque zelo suo expiare potis est; quid quaeso unico salutis nostræ ἀρχηγῶν ἡμῶν τελευτῆς CHRISTO facient reliqui, qui solus pro peccatis totius humani generis factus propitiatio atque victima 1. Ioh. 1. Cujus solius sanguis nos emundare ab omni peccato 1. Ioha. 1. dicitur.

Non

XLIX.

Non ergò nitebatur Latro ullo modo suâ passione, aut morte, aut patientiâ in morte, aut sanguinis sui effusione, sed omnem fiduciam salutis habebat defixam in passione, morte, & effusione sanguinis Domini nostri Iesu Christi, Qui VNICA hac sua passione, seu ut Epist. ad Hebr. loquitur, unica hac oblatione perfectos effecit in perpetuum eos, qui sanctificantur.

L.

Hinc rectè Augustinus inquit contra Donatistas lib. 4. c. 22. Latronis exemplum etiam atque etiam considerans, inuenio non passionem pro nomine Christi, id, quod ex Baptismo deerat, posse supplere: sed etiam fidem, conversionemq; cordis, si forte ad celebrandum mysterium Baptismi, in angustiis temporum succurri non potest. Neque enim Latro ille pro nomine Christi crucifixus est, sed pro meritis facinorum suorum: nec quia credidit passus est: sed dum patitur credidit &c.

LI.

Ex hoc Latronis exemplo etiam constat, quàm sit blasphemum, quàm absorum, quàm ad prodigium usque monstruosum paradoxon, quod Pontificij Collocutores in colloquutione Ratisbonensi nuper ebuccinarunt, asserentes: omnes Christianorum parvulos, vitam cum morte commutantes ante Baptismi perceptionem, aeternum damnatos esse, non obstante DEI misericordiâ, non Christi merito, non Evangelii promissione, non parentum pietate, precibus & lachrymis.

LII.

Quod impiû ac blasphemum illorû paradoxon nos eadem facilitate, quâ ab illis extra scripturam assertum, reijcimus, ac docemus: quod is Deus, qui Iohannem Baptistam in utero matris donare potuit spiritu Sancto, & fide, sine ullo prorsus externo medio aut remedio, possit in casu necessitatis hodie
itidem

itidem sanctificare parvulos, etiam absq^{ue} interventu externi medij.

LIII.

Habent enim p^{ij} parentes hanc promissionem: Amen Amen dico vobis; QUID QUID petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Ergo quando p^{ij} parentes in ejusmodi casu suos infantulos Deo commendant, & precantur pro illorum salute in nomine Christi, dubium nullum est, quin vigore huius promissionis impetrent, quod velint. Non quod vel aliena fides vel intercessio illos salvet, ut Calvinianis videtur, sed quod fidelium parentum supplicatio spiritum sanctum, fidemq^{ue} illis à Deo impetret, quâ meritum Christi sibi applicant atq^{ue} ita suâ propriâ fide justificantur & salvantur Abac. 2. Ebr. 11. Rom. 3.

LIV.

Retinenda igitur hic est, de casu Necessitatis regula Augustini Contra Donatistas lib. 4. cap. 22. Tunc impletur invisibiliter, cum mysterium Baptismi, non contemptus Religionis, sed articulus Necessitatis excludit.

CAPVT III.

DE VSV ET EFFICACIA SACRAMENTORUM.

LV.

De Vsu & efficacia Sacramentorum, quomodo, seu quâ ratione offerant, exhibeant, applicent & obsignent gratiam, varia hæctenus agitata fuerunt disputationes: aliter enim de eo nonnulli ex veteribus Scholasticis; aliter Pontificij recentiores; aliter Cingliani; aliter nostri locuti sunt.

LVI.

In scholasticorum Sicut & Bæi decantata olim fuit hæc sententia: ipsis externis Sacramentorum N. T. Elementis, efficaciam

efficaciâ & vi consecrationis ac benedictionis, veluti vase in-
clusam, absolutè & essentialiter inherere, spiritualem & su-
pernaturalem quandam vim sanctificandi animos homi-
num, & expellendi diabolos, etiam extra usum institutum.
In quâ opinione fuere, Alensis, Thomas, Durandus, Hugo
& alij.

LVII.

In hac imaginatione etiam Cyprianus hesit: qui Bapti-
smû ab hæreticis & malis ministris datum, ideò pronuncia-
vit inuilem, inefficacem & irritum, quia tales suis bene-
dictionibus & consecrationibus non possint aqua talem vir-
tutem conferre, quæ in animam influat & agat.

LVIII.

Verum hæc opinio, quantâ cum absurditate, imò blasphem-
iâ sit conjuncta, cum nemo tam bardus sit, quin intelligat,
nemo tam impius, quin detestetur: Idcirco etiam inter scho-
lasticos Doctores non omnibus fuit probata, ut Bonaventura
Richardo & alijs.

LIX.

Fuerunt præterea inter scholasticos, qui virtutem Sa-
cramentorum in ipso opere, quo Sacramenta vel celebran-
tur, vel suscipiuntur, constituerunt: Ita ut Sacramenta di-
cerentur conferre gratiam ex dignitate & merito operis,
quod exercet vel ille, qui celebrat, vel qui suscipit.

LX.

Pro hac opinione etiamnum hodiè pontificij & Suitæ
tanquam pro aris & focis dimicant: Sicut etiam patres huius
conciliabuli tonant ac fulminant, aduersus omnes operis i-
stius instructores Sess. 7. Can. 5. & 8. non interim expenden-
tes: quod circumcisionis opus externum, neminem saluarit;
quodq; hæc ipsa opinio διὰ τῆς πᾶσῶν pugnet cum verâ ratio-
ne Sacramentorum, quæ sunt Instrumenta, per quæ Deus no-
biscum agit, nosq; propter unicum illud ἰλασµὸν Sacrificium,
in gratiam recipit, at non causæ efficientes.

C

Rectè

LXI.

Rectè ergò Apologia Augustana Confessionis hanc opinionem simpliciter Iudaicam vocavit, nos vero blasphemam ac contumeliosam, quasi per ceremoniam justificemur sine bono motu cordis, hoc est, sine fide, quâ sine Deo placere impossibile, Rom. 14. v. 23. quâ sine promissio omnis inutilis Ebr. 11. v. 6.

LXII.

Quemadmodum autem in excessu et progredietur impiâ Scholastici, & nostra ætatis Pharisei Esauite peccant: Sic etiam quidam hoc nostro seculo, dum hasce pontificias opiniones vehementius refutare voluerunt, nimium deflexerunt in sinistram partem, ut Calviniani, Anabaptista, Enthusiasta, Suencfeldiani, & alii; qui omnem Sacramentis vim ademptam volunt, ita ut ne quidem organa sint nobis dispensantia aut exhibentia Christi gratiam.

LXIII.

Quidam enim ex illis disputarunt, Sacramenta nihil aliud esse, quam signa & notas Christiana Confessionis; nonnulli censuerunt esse tantum Christiana societatis symbola, quibus ad mutuam communicationem officiorum excitemur & obstringamur; alii in Usu Sacramentorum nihil aliud spectari voluerunt, quam solas allegorias seu significationes Christiana mortificationis, regenerationis, vivificationis, & Spiritualis alimonis; Sunt, qui videri volût, de Sacramentis honorificè sentire, & tamen docent, Sacramenta esse signa gratiæ aut jam collata, aut post multos demum annos conferenda.

LXIV.

Et sanè occurrunt passim in hominum istorum fanaticorum scriptis multe aliæ opiniones de hac eadè questione; Verùm, si quis eas omnes ad vivum resicare, aut sub resuscitationis limam revincare vellet, is merito Augia stabulum expurgare videri posset.

LXV.

Nos antiquum illud, Hæreticorum errores recitare est refutare, hic observabimus, & cum passim Cōfessio Augustana & Apologia, partim verò liber Concordia, aliq̄ nostrorum scripta passim consutationis penso præclare sint facta; hic brevi earū delineatione contentierimus.

LXVI.

Hasce autem ideò recensuimus, ut ex antithesi vera sententia rectius intelligatur: Inprimis verò ideò, quod Pontificii & Iesuita passim in suis de hac questione disputationibus & scriptis fanaticas Anabaptistarum, Suencfeldianorum, & Calvinianorum instar vulpium Samsonis coherentium opiniones per insignem injuriam nostrarum Eclesiarum Cōfessionis affricare non erubescant: cum tamen Augustana Cōfessio sententiam suam ex verbo veritatis extructam disertè sejungat à prophanis fanaticorum opinionibus.

LXVII.

Sic enim habet Cōfessio nostra de usu Sacramentorum: Quod Sacramenta instituta sint, non modò ut sint nota professionis inter homines; sed magis ut sint signa & testimonia voluntatis Dei erga nos, ad excitandam & confirmandam fidem in his, qui utuntur, proposita.

LXVIII.

Quibus verbis utrumque scopulum declinat: ut enim prioribus se à factione Sacramentariorū & Cohorte Anabaptistarum Sacramentarius hac in parte ὁμοτίπως sejungit; ita posterioribus attestatur sibi nihil commune esse cum insulso Pontificiorum commento de opere operato.

LXIX.

Vult autem Sacramenta nequaquam esse nuda aut mortua symbola, sed esse media seu organa, quibus veluti vehiculo se suasq̄ cælestes gratias in nostra corda Deus immittit, & quibus amictus animis nostris se insinuat, & effi-

caaciter vel fidem operatur & confert, vel collatam exuscitat & auget. Vnde rectè in decreto dicitur: Per Sacramenta Iustitiæ fides vel incipit, vel incepta augetur, vel amissa reparatur.

LXX.

Hujus affirmati veritas nititur perspicuis sacrarum literarum oraculis extra omnem dubitationis aleam positis: ut quod Baptismus vocatur Lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti Tit. 3. v. 5: quod bona conscientia apud Deum stipulatio, 1. Petr. 3. v. 21: quod promissio disertè addita, qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit, Marc. 16: quod denique ipse Servator eum expresse βαλινγγενεσιαιε medium constituit, Ioh. 3. v. 5. cui calculū addunt Apostolorū Coriphæi Petrus & Paulus, Act. 2. v. 38. Eph. 5. v. 26. Rom. 3. v. 6. Galat. 3. v. 27.

LXXI.

Hac manifestissima Spiritus sancti oracula seu testimonia, qua disertè Sacramentis efficaciam tribuunt, & qualis ea sit exponunt, ut negari non possunt; ita eludi, aut per tropos perverti à simplici & genuina significatione, quam propria vocabulorum notio prabet, non debent.

LXXII.

Ex illis enim mens pia orthodoxè & infallibiter sic concludere potest: Si per baptismum verè regeneramur & renovamur: Si à peccatis mundamur & salvamur: si verè justitiæ sigillum & ἐπερωτικα stipulationem bonæ conscientia accipimus, si Christum induimus: si per eundem fides excitatur & confertur, ut testimonia citata clarè testantur; ex ἀνάγκη sequitur, Baptismum non nudum duntaxat esse signum vel symbolum, aut jam collata, aut post multos detum annos conferenda gratia, neque testimonia hac improprie seu τροπολογικῶς esse accipienda, sed PROPRIE sine figurato & variato rationis nostræ sensu, nisi Apostolicam

licam.

licam hanc doctrinam non ex semisse cum adversarijs, sed
ex asse cum orthodoxis sequi velimus.

LXXIII.

Præterea veteres quoque testimonia hæc simpliciter,
sicut sonant, intellexerunt: Augustinus enim contra Fau-
stum lib. 19. c. 16. Sic de corporali baptismi actione & de
sono verborum promissionis inquit: Hæc omnia sunt &
transcunt, sonant & transcunt: Virtus tamen quæ per il-
lam operatur, jugiter manet: & donum spirituale, quod per
istam insinuatur, æternum est.

LXXIV.

Idem in Levit. quest. 84. Dominus dicit: Ego sanctifi-
co Aaronem, & Moysi dicit: Sanctificabis eum. Quomodo
ergo & Moyses sanctificat & Dominus? Non enim Moyses
pro Domino, sed Moyses visibilibus Sacramentis per mini-
sterium suum. Dominus autem invisibili gratiâ per spiri-
tum sanctum: Vbi est totus fructus & omnis utilitas etiam
visibilium Sacramentorum.

LXXV.

Idem tractatu in Ioh. 80. inquit: Quare non ait Christus,
Mundi estis propter Baptismum, quo loti estis: sed ait, propter
Verbum, quod locutus sum vobis? Nisi quia & in aqua verbum
mundat. Detrahe verbum, & quid est aqua, nisi aqua?
Accedit verbum ad Elementum, & fit Sacramentum etiam
ipsum, tanquam visibile verbum: & mox: Vnde ista tanta
vis aquæ, ut corpus tingat, & cor abluat: non quia dicitur,
sed quia creditur.

LXXVI.

Hæc sententias propterea huc ex Augustino adscri-
psimus: quia non tantum tribuunt sacramentis virtutem
seu efficaciam, sed simul etiam ostendunt & explicant, quo-
modo

modo seu qua ratione sacramenta dicantur conferre gratiam, sicut in sequentibus planum fiet.

LXXVII.

Ceterum hujus questionis explicatio, quomodo sacramenta gratiā conferre dicantur, non erit obscura neque difficilis, si probe attendantur hæc dua distinctiones: primum, quomodo Deus gratiam conferat, & quomodo Sacramenta eadem conferre & non conferre dicantur.

LXXVIII.

Confert enim Deus gratiam suam, conferunt & sacramenta, sed non pari aut eadem ratione. Viroque quidem sed non pari modo loquitur Scriptura: Sic Baptismus nos salvos facere 1. Petr. 3. v. 21. & Deus salvare per Lavacrum regenerationis Tit. 3. v. 5. Baptismus abluere peccata. Act. 22. v. 16. & Christus mundare Ecclesiam in verbo. Eph. 5. v. 26. dicitur.

LXXIX.

Verum hic observandum, quàm accuratè Scripturæ verba sint posita: Vbi enim Petrus dicit Baptismum nos salvos facere & esse stipulationem bonæ conscientie erga Deum, statim subjicit per resurrectionem Christi. Sic, quando Paulus Baptisma vocat lavacrum regenerationis, illud ita declarat: Deus secundum misericordiam suam salvos nos fecit per lavacrū regenerationis. Unde intelligitur, Deum & Christum esse solum ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν nostræ salutis, baptismum verò solummodo esse organon operationis divine.

LXXX.

Nam si quis ulterius querat, unde baptismus hoc habeat, quod sit Lavacrum regenerationis? Respondet Paulus: Est lavacrum regenerationis Spiritus sancti, sicut & Christus dicit Joh. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu

Spiritu, &c. Quomodo verò? Per Iesum Christum Salvatorem nostrum, ut ipsius gratiâ justificati heredes simus vite aeternae. Rom. 6.

LXXXI.

Duplex ergo est causa agens, teste Thoma part 3. quest. 62. art. 62. & 1. Principalis & Instrumentalis. Illa agit per virtutem suae formae, & hoc modo causa salutis soli Deo ascribenda est. Haec duntaxat agit per motum, quo movetur ab agente principali, id est, agit ex divina ordinatione ad gratiam organicè conferendam.

LXXXII.

Quando erga quaeritur, quid sacramenta prosint, conferant & operentur, idem est ac si quaeratur, quid $\pi\alpha\nu\acute{\alpha}\gamma\iota\sigma\tau\epsilon\gamma\iota\alpha\epsilon$ in sacramentis & per sacramenta operetur, donet, conferat & efficiat.

LXXXIII.

Per Baptismum enim ipse Deus pater propter filium Mediatorem applicatione & ob signatione promissionis gratiae nos salvat Tit. 3. v. 5. ipse Filius nos sanctificat & mundat. Eph. 5. v. 26. ipse denique Spiritus sanctus nos regenerat. Ioh. 3. v. 6. ut in mortem Christi baptizati Rom. 6. v. 3. & Christo per Baptismum induti. Gal. 3. v. 17. remissionem peccatorum habeamus. Act. 2. v. 38.

LXXXIV.

Idem planè etiam Augustinus sentit & loquitur in illis sententijs, quas supra citavimus. Tribuit enim sacramentis vim & virtutem: sed addit declarationem, divinam virtutem per sacramenta operari, ita ut Moyses ministerium adhibeat, Dominus verò per illud ministerium invisibili gratiâ per spiritum sanctum sanctificet. Et in illa invisibili gratiâ sanctificationis per spiritum sanctum affirmat esse totum fructum & omnem utilitatem visibilium sacramentorum.

Altera

LXXXV.

Altera verò distinctio qua ad pleniorē huius quaestionis declarationem facit, est haec: quod duplex sit in hac doctrina causa ὑργαυικὴ seu instrumentalis: Vna respectu Dei offerentis, altera respectu hominis accipientis.

LXXXVI.

Illā δ'οτικὴν est manus scilicet praedivitis Dei, quā suam gratiam, meritam filii, totamq̄ salutem animarum nostrarum per Sacramenta nobis offert, exhibet, confert & applicat. Haec verò ληψικὴ est, qua gratiam Dei & omnia beneficia Christi, passione ac morte acquisita, & Sacramentis à Deo oblata & promissa querit, apprehendit & applicat, & illa est fides, quae accedat necesse est, si Usus Sacramentorum salutaris esse debeat.

LXXXVII.

Non enim talis fingenda est Sacramentorum efficacia, quasi Deus per illa infundat & imprimat gratiam ad salutem etiam non credentibus seu accipientibus: sicut quidam opinati fuerunt etiam vetustis temporibus: ut Augustinus recitat de Civit. lib. 21. c. 25, & quaedam adhuc hodie somniant Pontificii.

LXXXVIII.

Sed sicut de Verbo Paulus dicit: Evangelium est potentia Dei ad salutē omni credenti. Rom. 1. v. 16. Et Hebr. 2. v. 4. Non profuit illis sermo non admixtus fidei. Ita de Sacramentis, quia sunt verba visibilia & sigilla promissionis, Christus dicit: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.

LXXXIX.

Præterea probat veritatem huius dogmatis etiam id, quod Apostolus non usum solum Sacramenti, sed in utente dignitatem præcipuè & sui probationem disertè requirit, addita comminatione gravissima, si vacuus utraq̄ ad usum Sacramenti sese quispiam ingerat 1. Cor. 11. Quæ potest
autem

autem esse major dignitas, quam si in fide Christi simus?
 quae melior probatio, quam si ipsi probemus nos, utrum in
 fide simus. 2. Cor. 13. v. 5.

X C.

Deniq; illud etiam inde patet, cum Sacramenta sint ad-
 dita promissionibus Evangelii tanquam sigilla; consequens est o-
 mnino, ut quæ admodum promissionem fide accipi necesse est: ita in
 usu Sacramentorum fides accedat, quæ promissiones Evange-
 lii de gratiâ itidem intueatur. Hinc vulgata illa Regula:
 Non Sacramentum, sed fides Sacramenti justificat; &
 quod Augustinus dixit: Sacramenta non quia sumuntur,
 sed quia creduntur, sanctificant.

X C I.

Porro sic hoc accipiendum, ut non quidem ante omne
 Sacramentum, sed in omni Sacramento fides requiratur, &
 quidem non aliena, sed propria fides. Quod primum pro-
 pter Sacramentarios admonere opera pretium est, qui in-
 fantes, licet baptizatos, fide tamen destitui asseverant,
 quam dum ex auditu nondum hauserint, nullam ad usum
 Sacramenti secum afferre potuerint.

X C I I.

Deinde propter Iesuitas, qui infantes non suâ, sed a-
 lienâ fide, nimirum Ecclesie baptizari contendunt, ita ut
 per eorum credant fidem, ora, corda à quibus offeruntur.
 Bellarminus lib. 1. de Bapt. c. 9. & 11. Ruttlandus in Comp.
 de Bapt. Costerus in suo Euch. Bella scilicet fides, aliena fi-
 des! Iustus enim non alienâ, sed suâ (suâ) fide vivit, Rom.
 4. v. 24. Hebr. 2. v. 4.

X C I I I.

Nos igitur asseveramus; Infantes quidem ad Sacramentum fi-
 dem non afferre, sed propriam fidem in omnibus & singu-
 lis per Baptismum aqua, tanquam constitutum regenera-
 tionis lavacrum atque organon, in ipso Sacramenti usu

D

vire

verè accendi & excitari, idq; asserimus, non humanâ innixi
 auctoritate, sed firmissimis suffulti rationibus scripturæ. Nâ
 1. dum Baptismus operatur regenerationem, operatur quoq;
 fidem, cum nec fides à regeneratione, nec hac ab illâ, vel
 momentum separari possit. 2. Quotquot baptizati sunt, Chri-
 stum induerunt, Gal. 3. v. 26, quod de infantibus non dicitur
 verum est. At qui Christum induerunt, sunt in Christo. In
 Christo autem nemo est sine fide, Eph. 2. v. 8.

X.CIV.

Quamvis autem nec mihi nec tibi facile constet, qualis
 sit illa fides, quâ credunt infantes, tamen nec ideo vel à te,
 vel alio quovis debet negari. Nam & illam Iohannis fi-
 dem, quam in utero matris habuit, quis nostrum explica-
 bit, & tamen eam credimus? Credunt ergo infantes, &
 nos nisi crediderimus sicut illi, non poterimus intrare in
 regnum cælorum, Matth. 18. v. 3. Hinc Christus ipse infan-
 tibus fidem aperte assignat, Matth. 18. v. 6. cum ait: qui
 in me credunt.

XCV.

Quod autem mirus ille Romane Thaidis Parasitaster
 TANNERVS in Colloquio Ratisbonensi Sess. 12. infantilem
 à nostris defensam fidem paradoxum vocavit, quia aliâs
 miselli infantes, si crederent, sacrilegio seipso obstringe-
 rent, quando manibus pedibusq; Baptismi fontem aver-
 santur (quam tamen ratiunculam ex sua gentis Triario
 Bellarmino hausisse ipsum video lib. 1. de Bapt. c. 11. f.
 71); Id sanè, quò vertiginis Spiritu Suita ille ducatur, sa-
 tis superq; testatur, illiusq; stultitiam & stoliditatem suf-
 ficienter manifestat.

XCVI.

Equidem subringi videntur non omnes, sed quidam
 infantes: quid verò tum? Scilicet cum externâ membro-
 rum agitatione stare fides in corde nullatenus potest, &
 sine

387

sine rationis usu fides existit nunquam? Heu metaeologum?
Quis enim unquam per summum Deum dicet, sine fletu &
corporali renitentia peractum fuisse circumcisionis rigorem,
quæ tamen fuit σφραγις δικαιοσύνης τῆς πίστεως Rom. 4. v. 11.
Et quis vel ideò fidem denegabit iis, qui iam sunt in ago-
ne constituti, dum motu naturali ob morbi vehementiam
variè feruntur? Si enim fidem impediunt illi motus ex
naturæ sensu elicti, quanto magis impiedietur fides in
morte hominis? quis ergò tandem salvabitur? quò vos ru-
itis Esauite?

XC VII.

Adhæc si motus & gestus illi impediunt fidem: im-
pedient utiq; & regenerationem. Nam regeneratio & fides
ita sunt à se invicem connexa, ut ne ad momentum quidem
à se invicem possint distrahi. Sic ergo ne quidem regenera-
buntur infantes in Baptismo contra manifestam scripturam.

XC VIII.

Denique contra hanc nostram sententiam de efficaciâ
& usu sacramentorum objicitur, quid baptismus contulerit
Cornelio, qui gratiam accepit & habuit ante Baptismum,
Act. 10. v. 44? Item quæ fuerit efficacia & virtus circum-
cisionis in Abrahamo, qui Iustitiam fidei habuit ante cir-
cumcisionem. Rom. 4. v. 3?

XC IX.

Verum ad hæc omnia expedita & solida hæc est re-
sponsio: 1. Ab exemplis illis extraordinariis non sumen-
dam esse regulam generalem de efficaciâ sacramentorum.
Illa enim juri debet ex institutione sacramentorum & ex
promissione quæ illis annexa est. Deinde differre objecta
personarum, quibus sacramenta exhibentur. Sunt enim infan-
tes in Ecclesia, qui carent usu rationis: sunt deinde adul-
ti, qui ejusdem jam sunt compotes: Vtrisque sacramenta
gratiam & fidem conferre, causæq; justitiæ esse dicuntur;

D 2

Illis

Illis quod ad primitias, his quod ad incrementum donorum gratia.

C.

Sic etsi Abrahamo non de novo conferebantur dona regenerationis per circumcisionem: nihilominus tamen erat ei circumcisio organon conferens respectu augmenti & confirmationis fidei, cæterorūq; donorum, quæ cum regeneratione coherent. Nam dubium non est, quin fides ejus, mediante hoc Sacramento, mirificè fuerit aucta & locupletata. Parvulorum verò multò alia fuit ratio, qui ordinariè non erant justificati, vel regenerati ante perceptam circumcisionem: Sed in circumcissione demum recipiebantur in fœdus, cujus antea fuerant exortes. Itaque illis gratia Dei de novo planè conferebatur per circumcisionis sacrum, & simul obsignabatur collata. Idem de Baptismo Cornelii sentiendum.

CI.

Et hæc quidem distinctio non est recens commentum. Nam ipse Augustinus contra Donatistas lib. 4. c. 24. tale fermè discrimen constituit inter circumcisionem Abrahæ, & quam Isaac octavo die accepit: Item inter Baptismum Cornelii & infantum.

CII.

Non igitur otiosa fuit circumcisio Abrahamo, neque baptismus Cornelio, quemadmodum Sacramentarii calumniantur, quasi nuda tantum signa fuerint. Deus enim gratiam in hac vitâ non semel ita confert & exhibet, ut statim sit absoluta & consummata: Ita, ut dum in hac vita sumus, Deus nihil amplius velit exhibere & conferre, & homini nihil amplius opus sit à Deo accipere, sed Deus semper donat, & homo semper accipit, ut magis magisq; plenius & perfectius Christo jungamur, remissionem peccatorum seu reconciliationem firmiter possideamus ac teneamus: utq; inchoata in nobis beneficia redemptionis conserventur, confirmentur, crescant.

crescant & augeantur. Internus enim seu novus homo renovatur de die in diem, 2. Cor. 4. v. 17. & transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu, 2. Cor. 3. v. 18.

CIII.

His ita enucleatis atque explicatis reliquum est, ut examen trium sequentium Canonum juxta infallibilem ac verè Lydium omnium doctrinarum lapidem, sacram videlicet scripturam, instituamus. Quintus autem Canon sic habet: Si quis dixerit, Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta esse, anathema sit.

CIV.

Divus Lutherus in Libello de captivitate Babylonicâ hanc ponit propositionem: Omnia Sacramenta ad fidem alendam sunt instituta. Quam propositionem, cum paterculi hujus conventiculi per detestandam audaciam anathematis fulmine (bruto tamen) percutere ac ferire velint, diligenter hic perpendendum ac probè ponderandum, quàm astutè, quàm callidè hoc attentent, & quibus tandem σοφισμασι, quibus imposturis armati, hoc in actum producant.

CV.

Personabat olim in Ecclesiâ Romanâ tale dogma: Sacramenta Novæ legis tanta esse præstantia, tanta dignitatis, tantaq; efficacia, ut gratiam, quam vetera Sacramenta tantum adumbrassent, hæc reipsa conferrent, idq; ex opere operato, dummodo obex non poneretur.

CVI.

Hujus dogmatis geminata fuit questio, una de fructu atque efficaciâ: altera de usu Sacramentorum. De illâ Pontificii sentiebant, Sacramenta per se atque immediatè grâtiâ conferre; de hâc usum solum corundem prodesse. Vtrumque erroris perstringebat Lutherus & conjuncto itidem

D 3.

utriusque

utriusque questionis sensu docebat; sacramenta non aliter conferre gratiam, quam verâ fide, quæ veræ pœnitentiæ individuus comes esset, usurpatâ. Sicut id ipsum ex verbis Lutheri suprâ adscriptis ad oculum fuit demonstratum.

CVII.

Hanc verissimam Lutheri doctrinam, quæ est ipsissima Scripturæ sententia Synodus Tridentina, pro suo, quod in scriptura sibi arrogavit, censorio supercilio non simpliciter vult damnare, sed anathemati dare (veretur enim ipsarum aurium in piis iudicium, si aperte anathema dicat huic doctrinæ). Ideirco truncatim & mutilatim Lutheri propositionem proponit, eamque ita pingit ac fingit, quasi sentiat, hunc solum esse Usus Sacramentorum, ut tanquam picturæ & spectacula externa commonefactione fidem excitent ac nutriant: ipsa autem fides in usu Sacramentorum nihil accipiat, sed speculatione suâ alibi circumvagetur. Cum tamen sole meridiano clarius ex scriptis Lutheri constet, eum in sacramentariis seriò impiam hanc ac profanam sententiam improbasse, semperque toto pectore detestatum fuisse.

CIX.

Quare nihil aliud agunt Patres Tridentini, quàm ut, dissimulatâ verâ Lutheri sententiâ, sycophantico artificio Lutheri disputationem de mutua inter Sacramentum & fidem relatione odiosam atque inuisam reddant imperitis, & ut fidem ex vero & salutari Sacramentorum Usu expungant, eliminent & ad extremos usque Garamentes relegent. Cuius rei evidens testimonium est, quod in omnibus hisce Canonibus ne unicâ quidem syllabâ ad salutarem Sacramentorum usum fides requiratur: sed quod omnia anathemata crepent proscriptionem & deportationem fidei ex salutari Sacramentorum usu. Quis igitur jâ neget, & signes fuisse Sophistas architectos decretorum hujus Concilii?

CIX.

In sexto Canone collationem gratiae sine discrimine omnibus suis, quae numerantur Sacramentis, arrogat. Cum autem varia sint disputationes, quomodo Sacramenta gratiam conferant: ipsi simpliciter sine declaratione decernunt, sacramenta conferre gratiam, ita ut nulla tam impia, tam absurda, tam blasphema apud Scholasticos occurrat opinio, quam illi non liberam & integram permittant.

CX.

Quod ad septimum Canonem attinet; Deum per promissionem Sacramentis annexam, tantum illudere hominibus, ita ut etiamsi ritè quis ea suscipiat, non tamen semper & omnibus, qui fide Sacramentis utuntur, exhibeat gratiam: neminem tam barbare, tam à Deo esse arbitror, qui ab impiâ hac & profanâ sententiâ non abhorreat. Verum latet hic anguis in herba! Patres enim Tridentini hisce verbis; (Si ritè ea suscipiant) humanas devotiones & dispositiones, quibus homo se dignum reddat, cui Deus Sacramenti gratiam conferat, stabilire nituntur. CXI.

Nos quidem requiri in adultis legitimam dispositionem, ut dignè accipiantur Sacramenta, cum Apostolo Paulo asseveramus: Verum qualis illa sit & esse debeat, legimus Act. 8. v. 37, ubi Eunuchus Philippus dicit: Si credis ex toto corde, licet tibi baptizari. Item Act. 2. v. 38, ubi Petrus ad Iudeos dicit: Penitentiam agite & baptizetur unusquisque in remissionem peccatorum. Sic Marc. 16. v. 16. inquit Christus: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit. Sic etiam à Iohanne baptizantur confitentes peccata, Matth. 3. v. 6. Unde liquet, quod in scriptura nulla alia vel dispositio, vel probatio requiratur, quam si probemus nos utrum in fide simus. 1. Cor. 13. v. 5. CXII.

Pontificii vero ejusmodi dispositionem vel probationem, qualem nobis sacra scriptura describit, interiorem vide-
licet

licet penitentiam, quæ verâ & salvificâ fide constet, non admodum vel curant, vel urgent in usu Sacramentorum: sed alias dispositiones è cisternis humanarum traditionum haustas proponunt, illisq; promittunt collationem gratiæ, ut videre est apud Bellarminum, Costerum, Thomam & alios.

CXIII.

At dicat quis! Robertus Bellarminus lib. 1. de sacr. in gen. c. 2. p. 9. Item lib. 2. c. 1. p. 177. disertè affirmat, pontificiis falso tribui, quod dicant & statuant non requiri fidem & pœnitentiam in usu Sacramentorum.

CIV.

Verû respondemus: Etsi quidè Bellarminus & alii Pontificii asserant, fidem requiri in usu Sacramentorû: intelligunt tamen non eam fidem, quâ justum scriptura vivere testatur, sed quæ etiam in impiis & impœnitentibus, imò ipso diabolo esse potest, hoc est, fidem historicam & generalem damnatâ speciali. Testimonia verò suprâ citata in usu Sacramentorum requirunt non quamvis fidem, non historicam illam solam, quæ assensum Christo circa institutionis verba præbeat: sed fiducialem illam, quæ generalem gratiæ promissionem sibi in individuo applicet, quæ fides specialis $\omega\pi\omicron\iota\delta\eta\sigma\iota\varsigma$ & $\omega\alpha\beta\eta\eta\sigma\iota\alpha$, Eph. 3. v. 12. $\upsilon\pi\omicron\sigma\alpha\sigma\iota\varsigma$ Hebr. 11. v. 1. $\omega\lambda\eta\rho\phi\omicron\gamma\iota\alpha$ Rom. 4. v. 28. vocatur.

CXV.

Hæc verò cum Bellarminus reiiciat atq; damnet; sequitur nihil eum aliud agere, quàm ut incautiores, quos præcipuè phrasæ illæ sophisticæ latent, decipiat, hominibusq; imperitis fumos venditet. Et hæc de tribus Tridentinæ Synagoga decretis sufficiat dixisse.

FINIS.

99 A 6902

ULB Halle

3

002 064 405

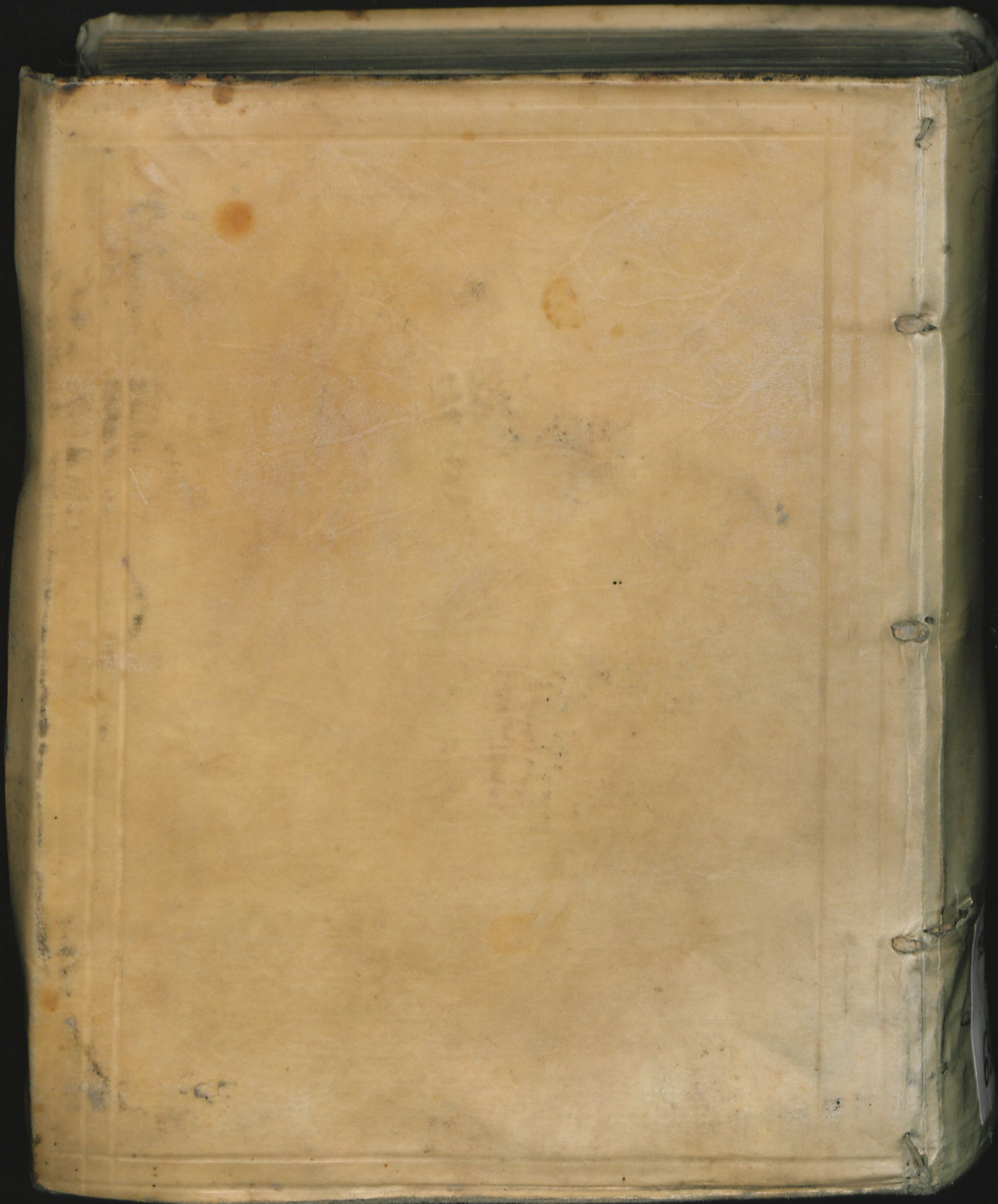

17470c

Retro

VD17

20361

ratia,
V N D A
IS CON-
REVEREN-
RI, DN. D.
NITII
CUNDA
bita,
ntis disputationis.
um.
mentorum.

ESNERI,
ademia Witeb.
ar. in Tem-
al.
RINGIUS,

Æ
no 1603.

